

Atlas medovitih rastlin Slovenije

Drevesa

32 vrst za pregled čebelje paše

Za čebelarja na terenu

Priročnik pomaga razlikovati nektarno, pelodno in manino pašo ter razumeti, kdaj in kje iskati hrano za čebele. Za vsako vrsto vsebuje enotno kartico z okvirnim cvetenjem, rastiščem, prepoznavnimi znaki in praktično opombo.

Poudarek je na Sloveniji in praktičnem spremljanju pasišča na Gorenjskem. Meseci so orientacija; dejansko stanje preveri na drevesih, pri čebelah in na tehtnici.

Poenotena fotografska izdaja

Vsaka vrsta je predstavljena na svoji strani s štirimi pravimi fotografijami. Posnetki prikazujejo drevo in prepoznavne podrobnosti. Avtorji, licence in povezave na izvirnike so navedeni na koncu. Fotografije prikazujejo primerke z različnih lokacij; niso vse posnete v Sloveniji.

Pripravljeno za Aleša Kokola

Kako brati kartice

N Nektar

Sladka tekočina iz cvetov. Čebele jo predelajo v cvetlični med. Izločanje je odvisno od vrste, temperature, vode v tleh in vremena.

P Cvetni prah

Beljakovinski vir za razvoj družine. Dobra pelodna paša ni nujno tudi donosna medena paša. Pri dvodomnih vrbah in topolih dajejo pelod samo moška drevesa.

M Mana

Sladki izločki sesajočih žuželk na drevesih. Mana ni cvetni nektar in njeno pojavljanje ni vezano na čas cvetenja. Za manino pašo ni zanesljivega stalnega koledarja.

Mesečni trak

Obarvana polja kažejo okvirno cvetenje. Trak ne kaže količine nektarja, začetka manine paše ali zagotovljenega pridelka. Pri iglavcih označuje razmnoževalno obdobje.

Opazovanje na Gorenjskem

Lega, nadmorska višina, posamezno leto in sorta lahko cvetenje premaknejo za več tednov. Beleži začetek in konec cvetenja, obletavanje, vreme ter dnevno spremembo mase panja.

Vrednotenje paše

Enotne ocene z zvezdicami so opuščene, ker bi pomešale pomen peloda, potencial pridelka medu in neredno manino pašo. Kartice zato pomen pojasnijo z besedami.

Kaj opazovati skozi leto

Pozna zima in zgodnja pomlad

Leska in jelši dajejo predvsem pelod. Vrba iva je pomemben zgodnji vir nektarja in peloda. Izletavanje lahko omejuje mraz, tudi ko rastline že cvetijo.

Pomlad

Sledijo druge vrbe, javorji in sadno drevje. Spremljaj kratke cvetne vrhove in razlike med legami. Raznolika krajina zmanjšuje presledke brez hrane.

Pozna pomlad in poletje

Robinija, lipa, lipovec in pravi kostanj so glavne nektarne drevesne paše. Pomen posamezne vrste je odvisen od njene razširjenosti in vremena.

Gozdna mana

Smreka, jelka in v določenih letih hrast ter druge vrste lahko dajejo mano. Spremljaj obvestila ONS, stanje na listih in iglicah ter dejanski donos.

Kaj posaditi ali ohraniti

Prednost daj rastišču primernim domačim vrstam in časovno raznoliki paši. Za Gorenjsko so zanimive vrbe, javorji, divja češnja, lipa in lipovec. Robinije ne širi v naravo.

Zapis za lastno pasišče

Datum / vrsta / lokacija / cvetenje / obisk čebel / vreme / sprememba mase panja. Fotografiraj celo drevo, cvet, obe strani lista in skorjo ter zapiši, na kateri rastlini so bile fotografije posnete.

Leska

Corylus avellana

P CVETNI PRAH



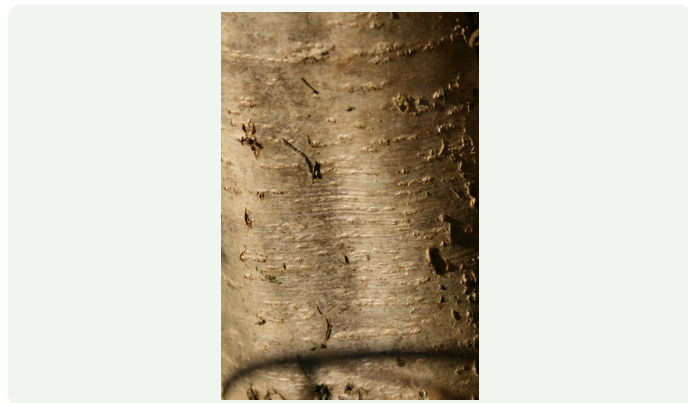
01a Drevo



01b List



01c Cvet



01d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Gozdni robovi, mejice in svetli listnati gozdovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Rumene viseče moške mačice; ženski cvetovi so drobni z rdečimi brazdami. Listi so široki in nazobčani.

POMEN ZA ČEBELE

Zgodnji cvetni prah podpira razvoj zalege; leska ne daje cvetnega nektarja.

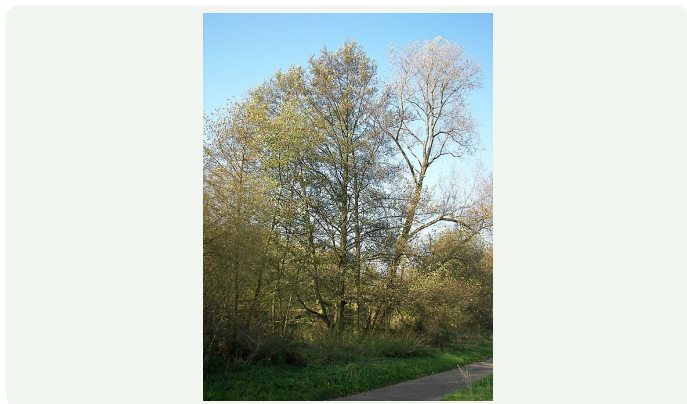
NA PASIŠČU

Opazuj obletavanje ob toplih zimskih dneh. Samo cvetenje še ne pomeni, da čebele lahko izletavajo.

Črna jelša

Alnus glutinosa

P CVETNI PRAH



02a Drevo



02b List



02c Moške mačice



02d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Vlažna tla ob rekah, potokih in močvirjih.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Zaobljeni listi z pogosto izrobljenim vrhom in majhni oleseneli storžki.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocvetna vrsta; dopolnilni zgodnji vir cvetnega prahu, brez cvetnega nektarja.

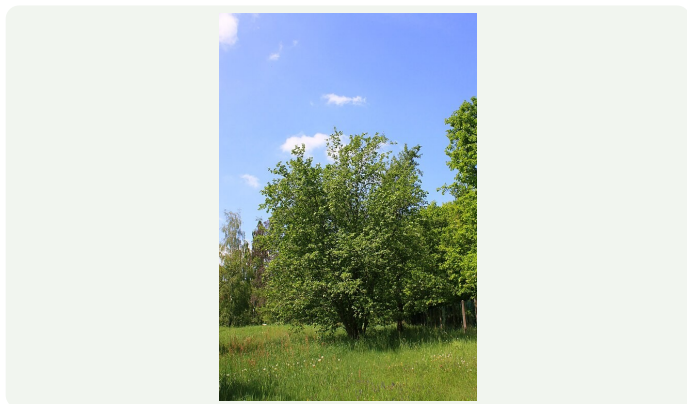
NA PASIŠČU

Za zgodnjo pašo ohranjaj obvodne mejice. Donosa medu ne pričakuj.

Siva jelša

Alnus incana

P CVETNI PRAH



03a Drevo



03b List



03c Cvet



03d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Obvodni pasovi in prodišča, pogosto v hladnejših legah.

PREPOZNAVNI ZNAKI

List je koničast, spodaj sivkast; majhni oleseneli storžki ostanejo na vejah.

POMEN ZA ČEBELE

Zgodnja dopolnilna pelodna paša; pomen je odvisen od vremena in drugih virov v bližini.

NA PASIŠČU

Pri popisu loči sivo od črne jelše; nista ista vrsta.

Vrba iva

Salix caprea

N NEKTAR P CVETNI PRAH



04a Drevo



04b List



04c Cvet



04d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Gozdni robovi, poseke in svetle vlažne lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Velike mačice pred olistanjem; široki listi, spodaj dlakavi. Moški in ženski cvetovi so na ločenih rastlinah.

POMEN ZA ČEBELE

Zelo pomembna zgodnja razvojna paša. Moška drevesa dajejo nektar in cvetni prah, ženska nektar.

NA PASIŠČU

V bližini čebelnjaka ohranjaj več vrb različnih vrst za daljši razpon cvetenja.

Bela vrba

Salix alba

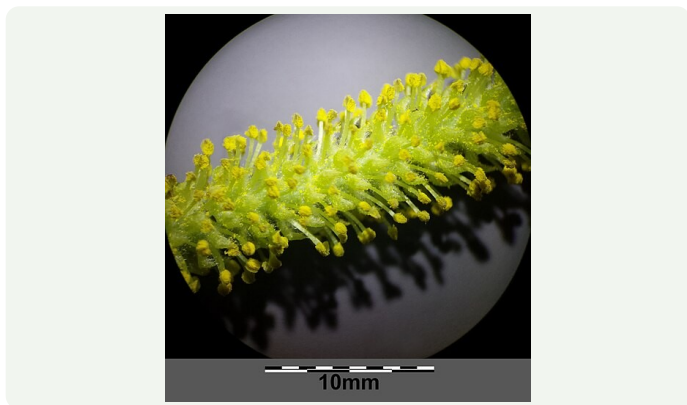
N NEKTAR P CVETNI PRAH



05a Drevo



05b List



05c Cvet



05d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Bregovi rek, poplavne ravnice in vlažne nižinske lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Ozki suličasti listi s svilnatimi dlačicami, spodaj svetli; veliko drevo.

POMEN ZA ČEBELE

Spomladanski vir nektarja in peloda. Kot pri drugih vrbah je pelod vezan na moške cvetove.

NA PASIŠČU

Poplavni pasovi lahko dajejo dobro razvojno pašo; dejansko aktivnost preveri na cvetovih.

Krhka vrba

Salix fragilis agg.

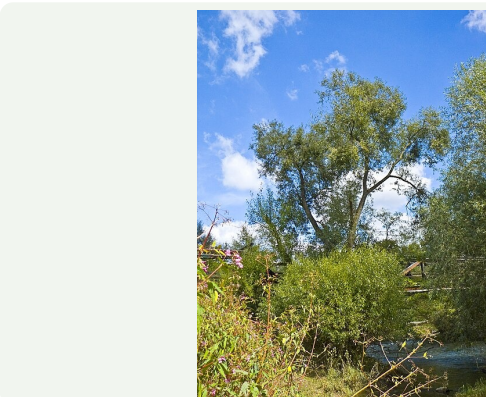
N NEKTAR P CVETNI PRAH



06a Drevo



06b List



06c Krošnja



06d Drevo in krošnja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Ob rekah in potokih ter na vlažnih nižinskih tleh.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Ozki listi; vejice se pri osnovi razmeroma lahko odlomijo. Skupina vključuje sorodne taksone in križance.

POMEN ZA ČEBELE

Dopolnjuje spomladansko vrbovo pašo z nektarjem in, na moških rastlinah, pelodom.

NA PASIŠČU

Določitev te skupine zahteva več znakov. Stara oznaka »črna vrba« ni dovolj natančna.

Ostrokrpi javor

Acer platanoides

N NEKTAR P CVETNI PRAH



07a Drevo



07b List



07c Cvet



07d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Listnati gozdovi, parki in drevoredi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Rumenkasto zelena socvetja pred ali ob olistanju; listi z ostrimi krpami.

POMEN ZA ČEBELE

Zgodnja nektarna in pelodna paša. Ob dovolj drevesih in ugodnem vremenu je lahko pomembna.

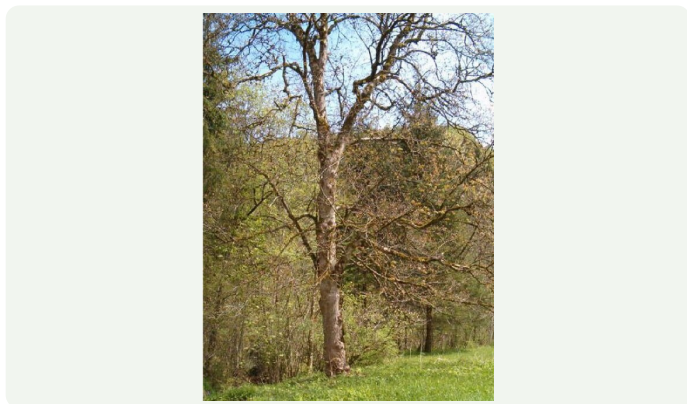
NA PASIŠČU

Javorjev ne združuj v en termin cvetenja; posamezne vrste si sledijo.

Gorski javor

Acer pseudoplatanus

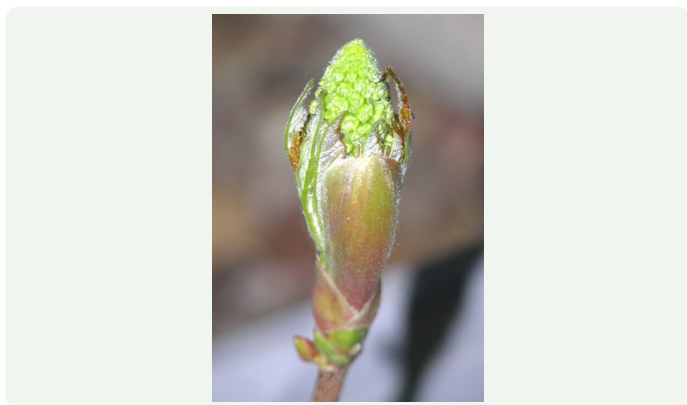
N NEKTAR P CVETNI PRAH



08a Drevo



08b List



08c Cvetni popki



08d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sveži mešani gozdovi, gozdni robovi in višje lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Petkrpi listi in viseči grozdi zelenkastih cvetov; starejša skorja se lušči v ploščah.

POMEN ZA ČEBELE

Pomembna spomladanska razvojna in ponekod donosna nektarna paša.

NA PASIŠČU

Na Gorenjskem primerjaj sončne nižinske in višje lege, saj se cvetenje zamika.

Maklen

Acer campestre

N NEKTAR P CVETNI PRAH



09a Drevo



09b List



09c Cvet



09d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Mejice, gozdni robovi in toplejši listnati gozdovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Manjši listi z zaobljenimi krpami; krilata plodova sta pogosto skoraj vodoravno razprta.

POMEN ZA ČEBELE

Lokalni vir nektarja in cvetnega prahu, uporaben v raznolikih mejicah.

NA PASIŠČU

Pomeni dopolnilo drugim javorjem; dejanski donos je odvisen od številčnosti dreves.

Divja češnja

Prunus avium

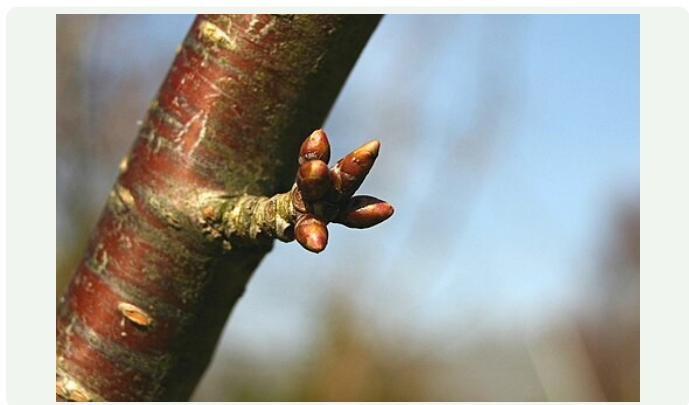
N NEKTAR P CVETNI PRAH



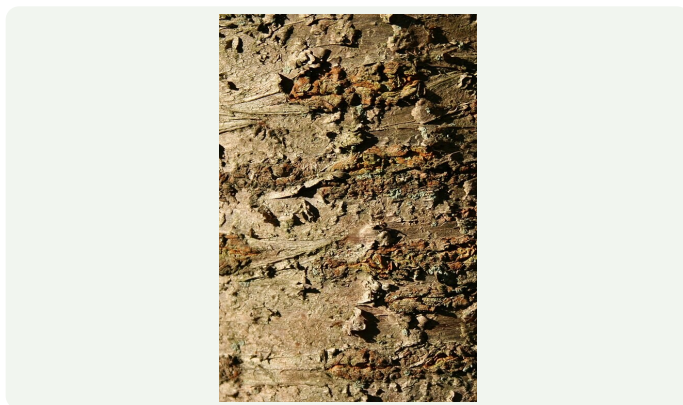
10a Drevo



10b List in plod



10c Cvetni popki



10d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Gozdni robovi, svetli gozdovi in kulturna krajina.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Beli cvetovi v šopih; rdečerjava skorja z vodoravnimi lenticelami; koščičasti plodovi.

POMEN ZA ČEBELE

Bogata spomladanska razvojna paša z nektarjem in pelodom.

NA PASIŠČU

Ohranjaj stare češnje v krajini in preveri obletavanje v kratkem času cvetenja.

11 DREVESA

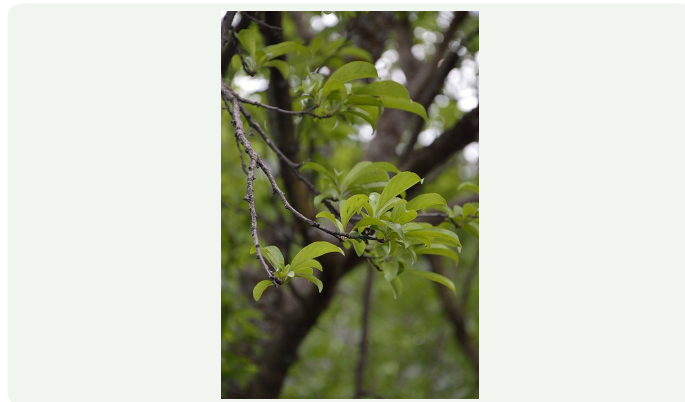
Jablana

Malus domestica

N NEKTAR P CVETNI PRAH



11a Drevo



11b List



11c Cvet



11d Socvetje

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sadovnjaki, vrtovi in travniški sadovnjaki.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Beli do rožnati cvetovi in pečkati plodovi; videz je odvisen od sorte.

POMEN ZA ČEBELE

Spomladanski nektar in pelod; čebelje opraševanje je pomembno za pridelek.

NA PASIŠČU

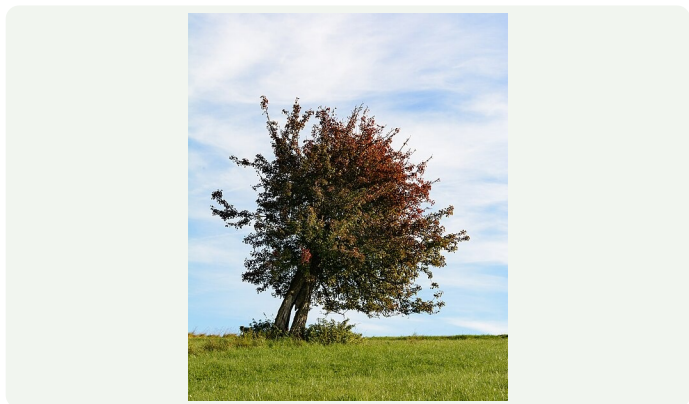
Pri sadovnjakih uskladi varstvo rastlin z lastnikom in prepreči izpostavitve čebel škropivom.

12 DREVESA

Hruška

Pyrus communis

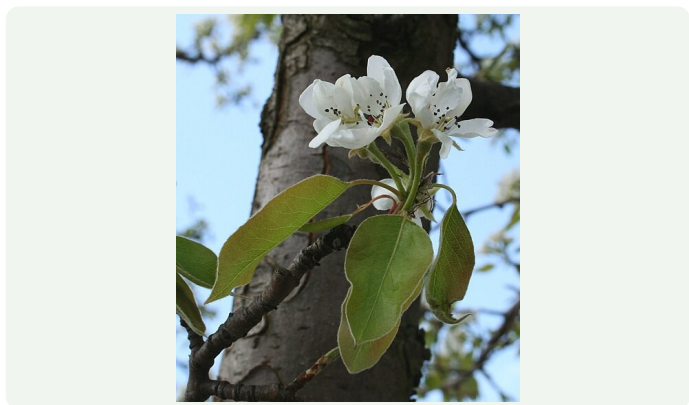
N NEKTAR P CVETNI PRAH



12a Drevo



12b List



12c Cvet



12d Socvetje in list

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sadovnjaki, vrtovi in stare sadne mejice.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Beli cvetovi; listi večinoma bleščeči, jajčasti; značilni pečkati plodovi.

POMEN ZA ČEBELE

Vir peloda in nektarja; privlačnost nektarja je pogosto manjša kot pri nekaterih drugih sadnih vrstah.

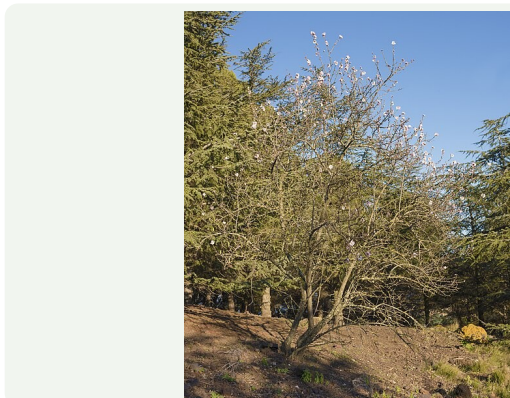
NA PASIŠČU

Obletavanje presojaj na terenu, zlasti kadar hkrati cvetijo privlačnejše rastline.

Domača sliva

Prunus domestica

N NEKTAR P CVETNI PRAH



13a Drevo



13b List



13c Cvet



13d Plod

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sadovnjaki, vrtovi in robovi naselij.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Beli cvetovi in koščičasti plodovi različnih barv; številne sorte in oblike.

POMEN ZA ČEBELE

Spomladanska razvojna paša; cvetenje je kratko in odvisno od sorte ter lege.

NA PASIŠČU

V travniškem sadovnjaku kombinacija sadnih vrst podaljša obdobje razpoložljive hrane.

Robinija oziroma akacija

Robinia pseudoacacia

N NEKTAR P CVETNI PRAH



14a Drevo



14b List



14c Cvet



14d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Tople nižinske lege, robovi gozdov in naselij; posebej razširjena v vzhodni Sloveniji in na Primorskem.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Beli viseči grozdi cvetov, pernat listi in pogosto trni pri osnovi listov.

POMEN ZA ČEBELE

Ena glavnih nektarnih paš; ob močnem medenju lahko daje akacijev med. Pelod je stranski vir.

NA PASIŠČU

Pozeba, dež in hladno vreme lahko pašo močno zmanjšajo. Je tujerodna invazivna vrsta; ne širi je v naravo.

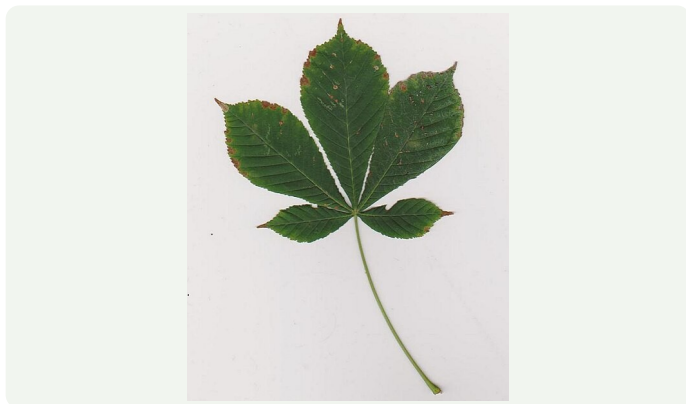
Divji kostanj

Aesculus hippocastanum

N NEKTAR P CVETNI PRAH



15a Drevo



15b List



15c Cvet



15d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Parki, drevoredi in večji vrtovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Dlanasto sestavljeni listi in pokončna bela socvetja; plodovi v bodičastih ovojnicah.

POMEN ZA ČEBELE

Spomladanski nektar in pelod; lokalna dopolnilna paša.

NA PASIŠČU

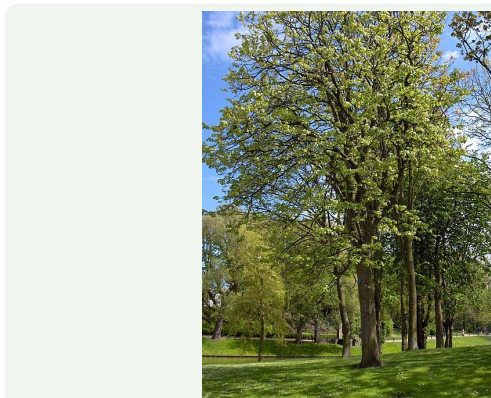
Loči ga od pravega kostanja: gre za drugo družino in drugačen čas cvetenja.

16 DREVESA

Lipa

Tilia platyphyllos

N NEKTAR P CVETNI PRAH



16a Drevo



16b List



16c Cvet



16d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sveži listnati gozdovi, vasi, parki in drevoredi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Večji srčasti listi; socvetje z dolgim svetlim ovršnim listom. Za zanesljivo določitev preveri dlakavost listov.

POMEN ZA ČEBELE

Pomembna poletna nektarna paša; mogoča je tudi mana. Lipov med nastaja, ko lipa prevladuje v paši.

NA PASIŠČU

Ne mešaj termina lipe z lipovcem. Suša, veter in neustrezne temperature zmanjšujejo izločanje nektarja.

17 DREVESA

Lipovec

Tilia cordata

N NEKTAR P CVETNI PRAH



17a Drevo



17b Primerjava listov



17c Cvet



17d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Listnati gozdovi, parki, drevoredi in naselja.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Manjši srčasti listi; spodaj v pazduhah žil šopi rjavkastih dlačic.

POMEN ZA ČEBELE

Pomemben poletni vir nektarja; praviloma cveti za lipo in lahko podaljša lipovo pašo. Možna je mana.

NA PASIŠČU

Na svojem pasišču popiši obe vrsti in beleži njuno dejansko zaporedje cvetenja.

Pravi kostanj

Castanea sativa

N NEKTAR P CVETNI PRAH



18a Drevo



18b List



18c Cvet



18d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Topla rastišča na kislih tleh; gozdovi in stare zasaditve.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Dolgi nazobčani listi, podolgovata svetla socvetja in plodovi v gostobodicasti ježici.

POMEN ZA ČEBELE

Pomembna poletna nektarna in zelo bogata pelodna paša; značilen grenko aromatičen kostanjev med.

NA PASIŠČU

Pozornost nameni zdravstvenemu stanju dreves in vremenu v času cvetenja; cvetenje samo ni jamstvo za donos.

Jerebika

Sorbus aucuparia

N NEKTAR P CVETNI PRAH



19a Drevo



19b List



19c Cvet



19d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Svetli gozdovi, robovi in višje oziroma hladnejše lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Pernato sestavljeni listi, bela socvetja in oranžnordeči plodovi.

POMEN ZA ČEBELE

Dopolnilni vir nektarja in peloda, uporaben zlasti v višjih legah.

NA PASIŠČU

Ohranjaj jo v gozdnih robovih. Posamezno drevo običajno ne pomeni samostojne donosne paše.

Mokovec

Sorbus aria agg.

N NEKTAR P CVETNI PRAH



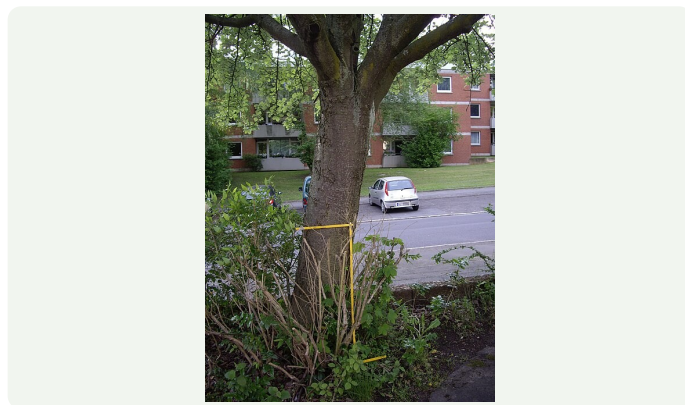
20a Drevo



20b List



20c List in plod



20d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sončne skalnate lege, gozdni robovi in svetli gozdovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Enostavni listi, spodaj izrazito belo polsteni; bela socvetja in rdečkasti plodovi.

POMEN ZA ČEBELE

Dopolnilna pozna spomladanska paša z nektarjem in pelodom.

NA PASIŠČU

Taksonomsko raznolika skupina; natančno določitev posameznih oblik prepusti botaničnemu ključu.

Navadni jesen

Fraxinus excelsior

P CVETNI PRAH



21a Drevo



21b List in plod



21c Cvet



21d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sveži listnati gozdovi, doline in obvodne lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Črni brsti, pernat listi in krilati plodovi; neopazni cvetovi pred olistanjem.

POMEN ZA ČEBELE

Pretežno vetrocveten; omejen dopolnilni vir peloda. Ni glavna nektarna paša.

NA PASIŠČU

Jesenovega cvetenja ne enači z medenjem javorja. Opazuj dejanski obisk čebel.

Navadna breza

Betula pendula

P CVETNI PRAH



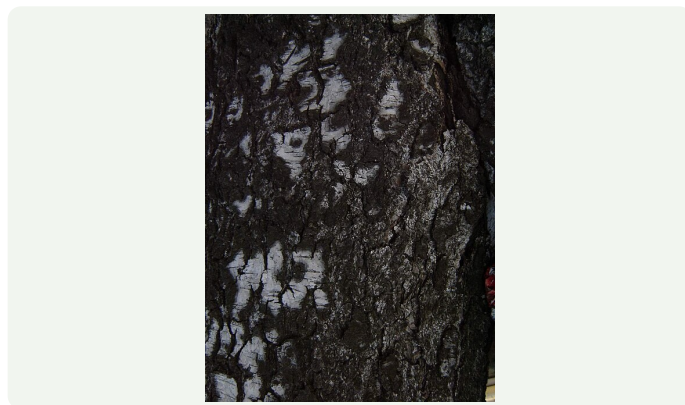
22a Drevo



22b List



22c Mačice



22d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Svetli gozdovi, poseke, revnejša tla in robovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Bela skorja, trikotni nazobčani listi in pogosto povešene tanke vejice.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocvetna vrsta; čebele lahko nabirajo pelod. Cvetnega nektarja ne daje.

NA PASIŠČU

Dopolnilna paša, ne osnova za pričakovan pridelek medu.

Navadni oreh

Juglans regia

P CVETNI PRAH



23a Drevo



23b List



23c Cvet



23d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Vrtovi, sadovnjaki in toplejše kulturne lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Pernati aromatični listi, viseče moške mačice in veliki orehi.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocveten; možen dopolnilni vir cvetnega prahu, brez cvetnega nektarja.

NA PASIŠČU

Ohranjen oreh je koristen del raznolike krajine, vendar ni pomembna nektarna zasaditev.

Beli gaber

Carpinus betulus

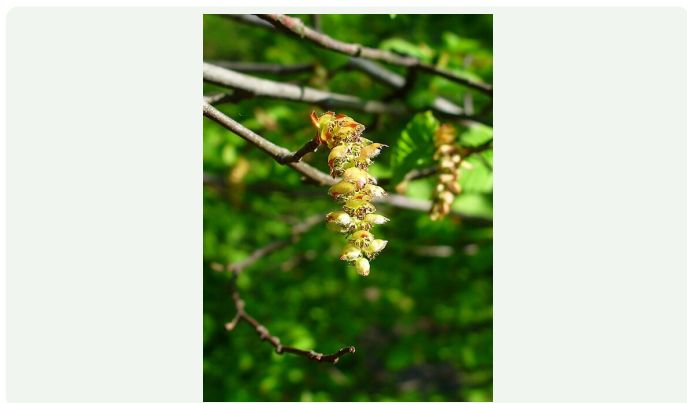
P CVETNI PRAH



24a Drevo



24b List



24c Cvet



24d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Nižinski in gričevnati listnati gozdovi ter mejice.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Nagubani nazobčani listi; plod z značilnim trikrpim ovršnim listom; gladka siva skorja.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocveten; dopolnilni pelodni vir. Za čebele je njegov neposredni pašni pomen omejen.

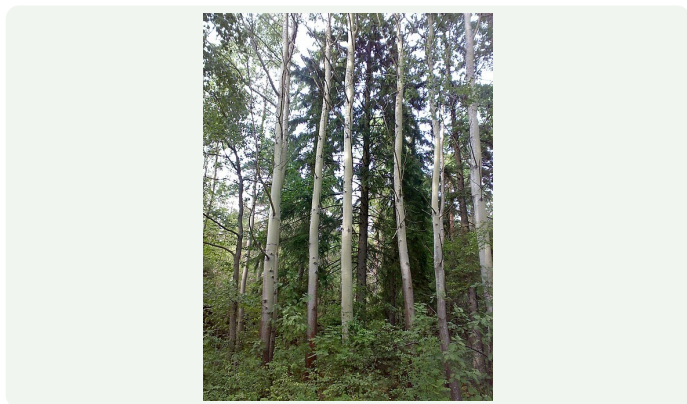
NA PASIŠČU

Ne ocenjuj ga kot glavnega medovitega drevesa; vrednost ima tudi kot habitat in sestavni del gozda.

Trepetlika

Populus tremula

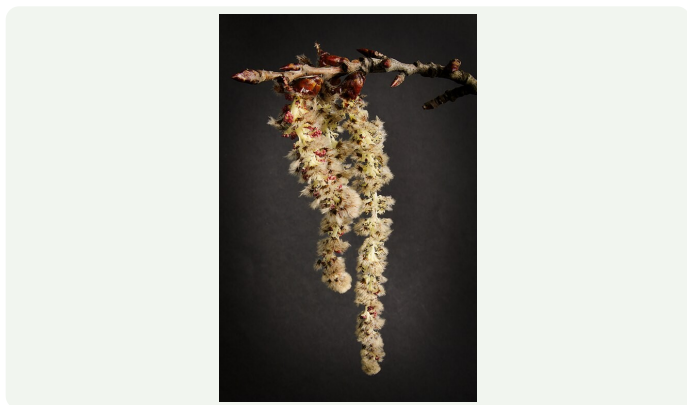
P CVETNI PRAH



25a Drevo



25b List



25c Cvet



25d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Poseke, gozdni robovi in svetli mešani gozdovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Zaobljeni listi na sploščenih pecljih, zato se tresejo že v rahlem vetru.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocvetna; možen zgodnji pelod z moških dreves. Topoli so tudi vir smol za propolis.

NA PASIŠČU

Pelod, smola in nektar so različni viri; nabiranje propolisa ne pomeni medenja.

Črni topol

Populus nigra

P CVETNI PRAH



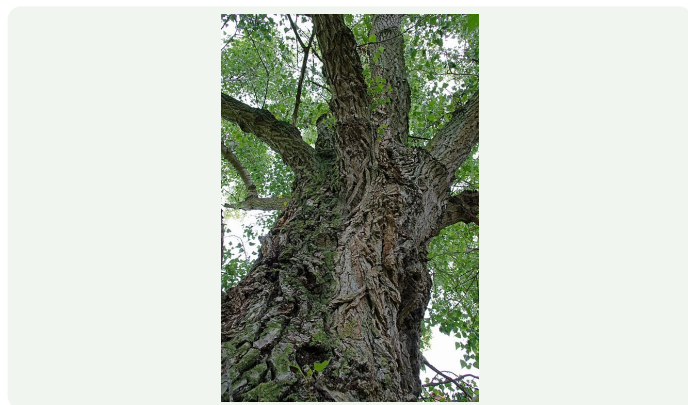
26a Drevo



26b List



26c Cvet



26d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Poplavni gozdovi, rečne ravnice in prodišča.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Trikotni do rombasti listi in smolnati brsti; pogosti so križanci in gojene oblike.

POMEN ZA ČEBELE

Moška drevesa lahko dajejo pelod, smolnati brsti pa so pomembni za propolis; cvetnega nektarja ni.

NA PASIŠČU

Pri popisu loči avtohtoni črni topol od gojenih križancev, kadar je določitev mogoča.

Bela topola

Populus alba

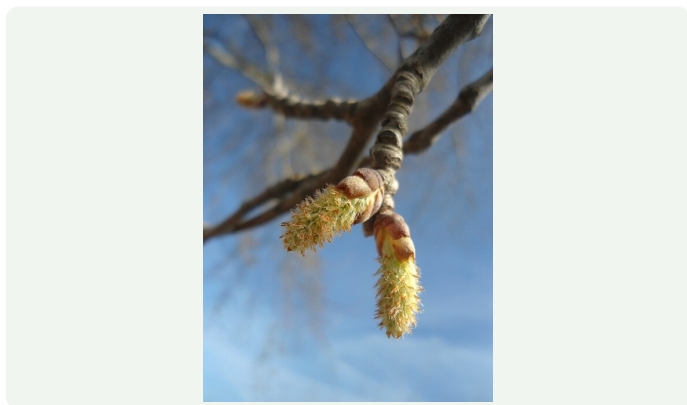
P CVETNI PRAH



27a Drevo



27b List



27c Cvet



27d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Obrečni gozdovi, vlažne nižine in parki.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Listi spodaj belo polsteni; listi dolgih poganjkov so pogosto krpati.

POMEN ZA ČEBELE

Možen zgodnji pelod na moških drevesih; neposredni pomen za pridelek medu je majhen.

NA PASIŠČU

Vrsta je dopolnilo obvodni paši; ne zamenjaj je s črnim topolom ali trepetliko.

Gorski brest

Ulmus glabra

P CVETNI PRAH



28a Drevo



28b List



28c Cvet



28d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12

RASTIŠČE

Sveži in vlažni gozdovi, doline ter hribovite lege.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Veliki hrapavi listi z nesimetrično osnovo; krilati plodovi se razvijejo zgodaj.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocveten, brez pomembne cvetne nektarne paše; dopolnilni pelod in ponekod občasna mana.

NA PASIŠČU

Ohranjenost brestov je močno odvisna od zdravja dreves; ne načrtuj donosa samo na podlagi prisotnosti vrste.

Dob

Quercus robur

P CVETNI PRAH M MANA



29a Drevo



29b List



29c Cvet



29d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12 · Koledar ne velja za mano.

RASTIŠČE

Nižinski listnati in poplavni gozdovi.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Kratkopiceljni krpasti listi; želodi na dolgih pecljih. Zlahka ga zamenjamo z gradnom.

POMEN ZA ČEBELE

Cvetenje daje pelod; pomembnejša je v nekaterih letih mana, ki jo izločajo sesajoče žuželke.

NA PASIŠČU

Manina paša se ne ujema nujno s cvetenjem. Spremljaj lepljive liste, obletavanje in tehtnico.

Navadna bukev

Fagus sylvatica

P CVETNI PRAH M MANA



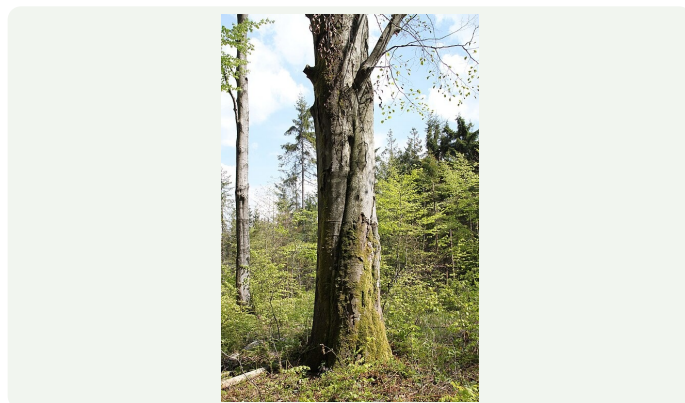
30a Drevo



30b List



30c Cvet



30d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12 · Koledar ne velja za mano.

RASTIŠČE

Razširjeni listnati in mešani gozdovi od nižin do gorskega pasu.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Gladka siva skorja, dolgi ozki brsti ter ovalni listi s pretežno valovitim robom.

POMEN ZA ČEBELE

Vetrocvetna; pelodna in občasna manina paša. Čebelarski pomen je zelo različen med leti.

NA PASIŠČU

Medenje preverjaj neposredno; velika površina bukovega gozda še ne zagotavlja paše.

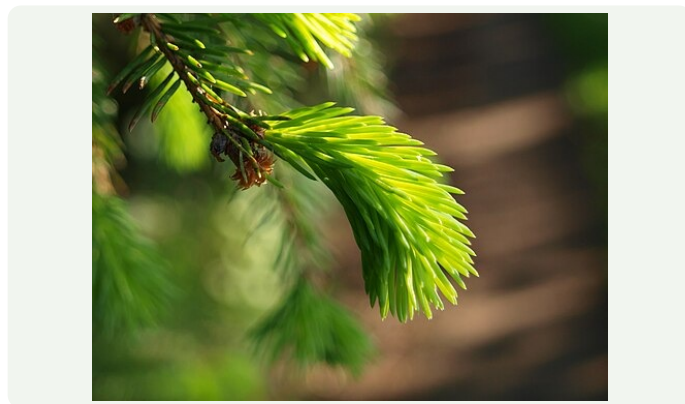
Navadna smreka

Picea abies

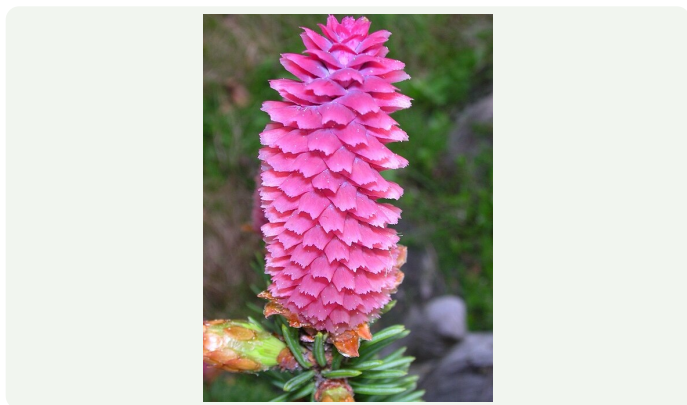
M MANA



31a Drevo



31b Iglice



31c Ženski storžki



31d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12 · Koledar ne velja za mano.

RASTIŠČE

Hladnejši gorski in mešani gozdovi; tudi številne umetne zasaditve.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Posamične iglice na pecljatih izrastkih; storži visijo navzdol.

POMEN ZA ČEBELE

Glavni pašni vir je mana. Drevo ne daje cvetnega nektarja; veter raznaša pelod, ki je za čebele manj pomemben.

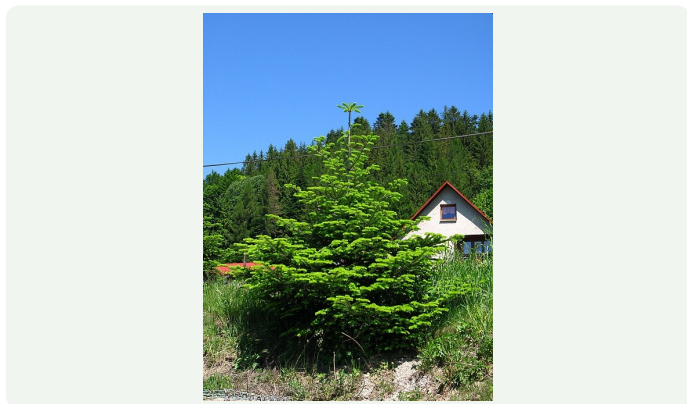
NA PASIŠČU

Za napoved spremljaj povzročitelje mane in ONS. Manin med lahko vsebuje melezitozo in hitro kristalizira v satju.

Navadna jelka

Abies alba

M MANA



32a Drevo



32b Iglice



32c Storžki



32d Skorja

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Okvirno cvetenje · meseci 1-12 · Koledar ne velja za mano.

RASTIŠČE

Sveži jelovo-bukovi gozdovi, zlasti v dinarskem in predalpskem svetu.

PREPOZNAVNI ZNAKI

Ploščate iglice s svetlima progama spodaj; storži so pokončni in na drevesu razpadejo.

POMEN ZA ČEBELE

Pomembna manina paša in osnova hojevega medu, kadar jelova mana prevladuje. Cvetnega nektarja ni.

NA PASIŠČU

Medenje je izrazito odvisno od leta. Cvetenje jelke ne napove začetka ali jakosti manine paše.

Avtorji in viri fotografij

Vsaka fotografija je označena s številko rastline in črko a–d. Fotografije ter njihovi naslovi v spodnjem seznamu so povezave na izvirne datoteke na Wikimedia Commons. Slike so pomanjšane za prikaz; niso umetno ustvarjene ali vsebinsko predelane.

01 Leska

01a Drevo · MPF · CC BY-SA 3.0

Corylus avellana shrub.jpg

01b List · Karduelis · Public domain

Corylus avellana-1.jpg

01c Cvet · Eichler, Andreas · CC BY-SA 4.0

2019.01.21.-05-Limburg an der Lahn--Gemeine Hasel-maennliche Bluete mit Rauhreif.jpg

01d Skorja · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Corylus-avellana-bark.jpg

02 Črna jelša

02a Drevo · Nikanos · CC BY-SA 2.5

Alnus glutinosa 007.jpg

02b List · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Alnus-glutinosa-leaves.JPG

02c Moške mačice · No machine-readable author provided. TeunSpaans assumed (based on copyright claims). · CC BY-SA 3.0

Alnus glutinosa R0015201.JPG

02d Skorja · Jean-Pol GRANDMONT · CC BY 2.5

Alnus glutinosa JPG1b.jpg

03 Siva jelša

03a Drevo · Willow · CC BY-SA 3.0

Alnus incana 10052009mr.jpg

03b List · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Alnus-incana-leaves.JPG

03c Cvet · MüBe · CC BY-SA 3.0

Alnus incana flowers buds.jpg

03d Skorja · Nikanos · CC BY-SA 2.5

Alnus incana 003.jpg

Avtorji in viri fotografij

04 Vrba iva

04a Drevo · Opiota Jerzy (Poland) · CC BY 2.5

Salix caprea 15.jpg

04b List · No machine-readable author provided. Sten assumed (based on copyright claims). · CC BY-SA 3.0

Salix-caprea-leaf.JPG

04c Cvet · Aconcagua · CC BY-SA 3.0

Salix caprea catkins 080315-1.jpg

04d Skorja · Willow · CC BY-SA 2.5

Salix caprea 008.jpg

05 Bela vrba

05a Drevo · Crusier · CC BY-SA 3.0

Salix alba Marki.JPG

05b List · MPF · CC BY-SA 3.0

Salix alba leaves.jpg

05c Cvet · Stefan.lefnaer · CC BY-SA 4.0

Salix alba sl1.jpg

05d Skorja · S Sepp · CC BY-SA 3.0

Salix alba bark.jpg

06 Krhka vrba

06a Drevo · Andreas Eichler · CC BY-SA 4.0

2015.07.07.-16-Mulde Eilenburg--Bruch-Weide.jpg

06b List · Willow · CC BY 2.5

Salix fragilis 001.jpg

06c Krošnja · Willow · CC BY 2.5

Salix fragilis 002.jpg

06d Drevo in krošnja · Willow · CC BY 2.5

Salix fragilis 003.jpg

07 Ostrokrpi javor

07a Drevo · own work · CC BY-SA 3.0

Acer in Autumn.JPG

07b List · Bernd HUtschenreuther · CC BY-SA 3.0

Ahornzweig.jpg

07c Cvet · Rasbak · CC BY-SA 3.0

Noorse esdoorn bloeiwijze (Acer platanoides inflorescens).jpg

07d Skorja · Krzysztof Ziarnek · CC BY-SA 3.0

Acer platanoides bark.JPG

Avtorji in viri fotografij

08 Gorski javor

08a Drevo · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Acer pseudoplatanus Habitus BavariaMay2005.jpg

08b List · -- Pinpin 13:16, 1 May 2006 (UTC) · CC BY-SA 2.5

Leaves Erables.jpg

08c Cvetni popki · Abrahams · CC BY 2.5

Acer pseudoplatanus flower bud.jpg

08d Skorja · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Acer-pseudoplatanus-bark.jpg

09 Maklen

09a Drevo · Rosenzweig · CC BY 3.0

Acer campestre Weinsberg 20070419 1.jpg

09b List · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

FeldahornBlatt.jpg

09c Cvet · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Acer-campestre-flowers.JPG

09d Skorja · Димитър Найденов / Dimitar Naydenov · CC BY-SA 3.0

Полски клен - кора.jpg

10 Divja češnja

10a Drevo · Benjamin Gimmel, BenHur · CC BY-SA 3.0

Frühling blühender Kirschenbaum.jpg

10b List in plod · MPF · CC BY-SA 3.0

Prunus avium1.jpg

10c Cvetni popki · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Prunus-avium-flowerbuds.JPG

10d Skorja · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Prunus-avium-bark.jpg

11 Jablana

11a Drevo · Haeferl · CC BY-SA 4.0

Arche Noah - Gravensteiner.jpg

11b List · Biswarup Ganguly · CC BY 3.0

Malus domestica - Apple Leaves - Kullu - 2014-05-09 2200.JPG

11c Cvet · Opiola Jerzy (Poland) · CC BY 2.5

Malus domestica a1.jpg

11d Socvetje · Jörg Hempel · CC BY-SA 3.0 de

Malus domestica LC0122.jpg

Avtorji in viri fotografij

12 Hruška

12a Drevo · Uoaei1 · CC BY-SA 4.0

Pyrus communis mit geborstenem Stamm 02.jpg

12b List · Rabe! · CC BY-SA 3.0

Pear Leaf.jpg

12c Cvet · Przykuta · CC BY-SA 3.0

Pyrus communis flower p.jpg

12d Socvetje in list · Didier Descouens · CC BY-SA 4.0

(MHNT) Poirier Fleurs et feuilles.jpg

13 Domača sliva

13a Drevo · Christian Ferrer · CC BY-SA 4.0

Prunus domestica, Agde 01.jpg

13b List · Donald Hobern from Copenhagen, Denmark · CC BY 2.0

Prunus domestica (14014811180).jpg

13c Cvet · Rasbak · CC BY-SA 3.0

Prunus domestica pruum 'Opal' flowers.jpg

13d Plod · Jonathan Billinger · CC BY-SA 2.0

Damson plum fruit.jpg

14 Robinija oziroma akacija

14a Drevo · Crusier · CC BY-SA 3.0

Robinia pseudoacacia Marki 2.JPG

14b List · Brosen · CC BY 2.5

Brosen robinia pseudoacacia1.jpg

14c Cvet · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Robinia-pseudoacacia.JPG

14d Skorja · Atamari · CC BY-SA 3.0

Robinia pseudacacia (Cortex).jpg

15 Divji kostanj

15a Drevo · H. Zell · CC BY-SA 3.0

Aesculus hippocastanum 001.JPG

15b List · Muffi · CC BY-SA 3.0

Aesculus hippocastanum young leave.jpg

15c Cvet · Karelj · Public domain

Kaštan 1.jpg

15d Skorja · Chhe (talk) · Public domain

AesculusHippocastanumTrunk.jpg

Avtorji in viri fotografij

16 Lipa

16a Drevo · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Tilia platyphyllos(01).jpg

16b List · No machine-readable author provided. Sten assumed (based on copyright claims). · CC BY-SA 3.0

Tilia-platyphyllos-leaves.JPG

16c Cvet · 3268zauber · CC BY-SA 3.0

Blüten der Sommerlinde.JPG

16d Skorja · Duke of W4 · CC BY-SA 3.0 at

Linde in Eibenstein - Stamm 2015-10 NDM WT-070.jpg

17 Lipovec

17a Drevo · Daniel Arnold · CC BY 2.5

Alte-Kasberger-Linde-spring.jpg

17b Primerjava listov · Ptelea · CC BY-SA 4.0

Tilia platyphyllos and T. cordata leaf comparison.jpg

17c Cvet · Meneerke bloem · CC BY-SA 3.0

Tilia cordata flowers 002.jpg

17d Skorja · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Tilia cordata bark 2 beentree.jpg

18 Pravi kostanj

18a Drevo · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 2.5

Châtaigner (Castanea sativa) JPG01.jpg

18b List · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Castanea sativa foliage Artvin.jpg

18c Cvet · Naoneisig · Public domain

Blüte Edelkastanie.jpg

18d Skorja · Dieter simon · Public domain

Sweet chestnut DSCF0160.JPG

19 Jerebika

19a Drevo · Giallopolenta · Public domain

Sorbus-aucuparia.JPG

19b List · Radio Tonreg from Vienna, Austria · CC BY 2.0

Sorbus aucuparia (8337815870).jpg

19c Cvet · Kenraiz · CC BY-SA 4.0

Sorbus aucuparia inflorescence kz.jpg

19d Skorja · Xemenendura · CC BY-SA 3.0

Sorbus aucuparia b.JPG

Avtorji in viri fotografij

20 Mokovec

20a Drevo · Oliver Abels (SBT) · CC BY-SA 3.0

Weilburg - Tiergarten - Mehlbeere.jpg

20b List · Jean-Pol GRANDMONT · CC BY 3.0

Sorbus aria JPG1f.jpg

20c List in plod · Stefan.lefnaer · CC BY-SA 3.0

Sorbus aria sl3.jpg

20d Skorja · No machine-readable author provided. Kryp assumed (based on copyright claims). · CC0

Sorbus-aria-goe02.jpg

21 Navadni jesen

21a Drevo · Jean-Pol GRANDMONT · CC BY 3.0

Fraxinus excelsior AR2aJPG.jpg

21b List in plod · No machine-readable author provided. MPF assumed (based on copyright claims). · CC BY 2.5

Fraxinus excelsior.jpg

21c Cvet · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Fraxinus-excelsior-male-flowers.JPG

21d Skorja · IKAI · CC BY-SA 3.0

IKAL 090919 Eschenrinde.jpg

22 Navadna breza

22a Drevo · Willow · CC BY 2.5

Betula pendula 001.jpg

22b List · Pleple2000 · CC BY-SA 3.0

Betula leaf 457.jpg

22c Mačice · © Sue Sweeney · CC BY-SA 3.0

Winter male catkins of European birch.jpg

22d Skorja · Avtor naveden na izvirniku · Public domain

Betulapendula.JPG

23 Navadni oreh

23a Drevo · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Juglans-regia-total.JPG

23b List · Dalgial · CC BY-SA 3.0

Juglans regia 02.JPG

23c Cvet · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Notenboombloem.jpg

23d Skorja · User:Gerhard Elsner · CC BY-SA 3.0

Walnuss-rinde.jpg

Avtorji in viri fotografij

24 Beli gaber

24a Drevo · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Carpinus-betulus-Ekkodalen.jpg

24b List · No machine-readable author provided. Glenio~commonswiki assumed (based on copyright claims). · CC BY-SA 2.5

Carpinus betulus.jpg

24c Cvet · H. Zell · CC BY-SA 3.0

Carpinus betulus 002.JPG

24d Skorja · Nefronus · CC0

Carpinus betulus bark Křivoklátsko.jpg

25 Trepetlika

25a Drevo · Bjoertvedt · CC BY-SA 3.0

Osp01.jpg

25b List · MPF at English Wikipedia · CC BY-SA 3.0

Aspen-leaves.jpg

25c Cvet · Bff · CC BY-SA 4.0

Populus tremula(male)20150407 2846.jpg

25d Skorja · No machine-readable author provided. Lumbar~commonswiki assumed (based on copyright claims). · Public domain

Populus tremula bark.jpg

26 Črni topol

26a Drevo · Christian Fischer · CC BY-SA 3.0

PopulusNigra4.jpg

26b List · Christian Fischer · CC BY-SA 3.0

PopulusNigra4c.jpg

26c Cvet · Bodow · CC BY-SA 4.0

2015-4-13-Schwarzpappel- 544-k.jpg

26d Skorja · Christian Fischer · CC BY-SA 3.0

PopulusNigra2b.jpg

27 Bela topola

27a Drevo · Dariusz Kowalczyk · CC BY-SA 4.0

Кęпа Wieloryb Warszawa topole białe Populus alba 001.jpg

27b List · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Populus alba branch.jpg

27c Cvet · Димитър Найденов / Dimitar Naydenov · CC BY-SA 3.0

Бяла топола - женски реси.jpg

27d Skorja · Thayne Tuason · CC BY-SA 4.0

Populus alba bark near the Columbia River in East Wenatchee Douglas County Washington.jpg

Avtorji in viri fotografij

28 Gorski brest

28a Drevo · Ronnie Nijboer · CC0

RN Ulmus glabra (alnarp sweden).jpg

28b List · Willow · CC BY 2.5

Ulmus glabra 001.jpg

28c Cvet · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Ulmus-glabra-flowers.JPG

28d Skorja · T.Voekler · CC BY-SA 3.0

Ulmus glabra Wych Elm bark.jpg

29 Dob

29a Drevo · Sten Porse · CC BY-SA 3.0

Marktræ (Quercus).JPG

29b List · Rasbak · CC BY-SA 3.0

Zomereik blad Quercus robur.jpg

29c Cvet · Simon Eugster --- Simon / ?! 18:28, 30 September 2007 (UTC) · CC BY-SA 3.0

Quercus robur early flowers.jpg

29d Skorja · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

200506 - Trunk of oak.JPG

30 Navadna bukev

30a Drevo · Jean-Pol GRANDMONT · CC BY 3.0

Fagus sylvatica JPG AC1a.jpg

30b List · Avtor naveden na izvirniku · CC BY-SA 3.0

Fagus-sylvatica-DK.JPG

30c Cvet · Rasbak · CC BY-SA 3.0

Beuk bloeiwijze Fagus sylvatica.jpg

30d Skorja · Crusier · CC BY-SA 3.0

Fagus sylvatica trunk Beskid Żywiecki.JPG

31 Navadna smreka

31a Drevo · Ivar Leidus · CC BY-SA 3.0 ee

Kuusk Keila-Paldiski rdt ääres.jpg

31b Iglice · Dellex · CC BY-SA 4.0

Gemeine Fichte (Picea abies) junger Zweig.jpg

31c Ženski storžki · Per Vetlesen · CC BY-SA 3.0

Picea abies female flower.JPG

31d Skorja · Agnieszka Kwiecień (Nova) · CC BY-SA 3.0

Picea abies bark.jpg

Avtorji in viri fotografij

32 Navadna jelka

32a Drevo · Crusier · CC BY 3.0

Young abies alba Skalité Serafínov.JPG

32b Iglice · Vassil · Public domain

Abies alba 0107.jpg

32c Storžki · Privoksalnaja · CC BY 3.0

Abies alba Blütenstände.JPG

32d Skorja · Crusier · CC BY 3.0

Abies alba trunk.jpg

Podlaga in licence

Čebelarska podlaga

Izhodišče je najin drevesni osnutek iz julija 2026. Razlikovanje glavnih nektarnih in maninih paš je bilo preverjeno ob gradivu Čebelarske zveze Slovenije in njene Opazovalno napovedovalne službe medenja.

Botanične fotografije

Fotografije so pridobljene iz vrstnih galerij in kategorij Wikimedia Commons ter preverjene ob opisih izvirnih datotek. Pri sadnem drevju so prikazane tudi gojene sorte. Pri krhki vrbi in mokovcu fotografije predstavljajo primerke iz ustrezne skupine.

Uporaba fotografij

Licenca je navedena ob vsaki fotografiji. Fotografije ohranjajo licence svojih avtorjev. Za nadaljnjo objavo fotografije navedi avtorja, izvirnik in licenco; pri predelavi fotografije z licenco CC BY-SA veljajo tudi pogoji deljenja pod enako licenco.

Določanje na terenu

Za določitev preveri več znakov hkrati. Barva, oblika krošnje in videz listov se spreminjajo z letnim časom, starostjo in sorto. Pri lipovcu primerjalna fotografija prikazuje lipo levo in lipovec desno. Pri iglavcih so prikazane iglice in razmnoževalni storžki.

Obseg

Drevesni del vsebuje 32 vrst oziroma jasno označenih skupin in lesko kot zgodnji grmovni pelodni vir. Grmovnice in zelnote rastline niso vključene. Meseci so orientacijski; manina paša nima stalnega koledarja.

<https://czs.si/javna-svetovalna-sluzba/ons/>

<https://czs.si/medovite-rastline-in-nacrtovanje-zasaditev/>

https://www.czs.si/objave_podrobno_czs/8425

Povezave na uporabljene licence

CC BY 2.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/2.0>

CC BY 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by/2.5>

CC BY 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/3.0>

CC BY-SA 2.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0>

CC BY-SA 2.5 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5>

CC BY-SA 3.0 <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/>

CC BY-SA 3.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>

CC BY-SA 3.0 at <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/at/deed.en>

CC BY-SA 3.0 de <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/deed.en>

CC BY-SA 3.0 ee <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/ee/deed.en>

CC BY-SA 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>

CC0 <http://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.en>